

Gregec — Grbec.

(Spisal Jos. Vandot.)

Groznikov Matijec je gledal molčé ta prizor. Oči so mu bile mračne in gledal je samo Jakca. Ko pa je zajokal Gregec na glas, je poskočil naglo na nože in je stopil tik pred Jakca. »Pusti ga!« je rekel in je pogledal temno na tovariša. A Jakec se je zasmel vnovič, pa je odgovoril: »Poglej si dobro škratca, ako ga še nisi videl nikoli.«

»Pusti ga, ti pravim!« je ponovil Matijec grozeče. A Jakec ga ni čul. Zavrtel se je zopet z Gregcem v okrogu in je poteptal bele, lepe šmarnice. Zavrelo je tedaj v Matijcu, da je postal rdeč kakor rak. Dasi je bil za pol glave manjši nego Jakec, se je vendar zaprašil vanj. Stisnil je Jakca za komolec, da je zavrnil od bolesti in je izpustil hipoma ubogega Gregca na tla. »Čaj, poplačaš mi to!« je zaklical srdito in se je vrgel na Matijca.

A Matijec je bil gibčen. Samo z desno nogo je krenil, in Jakec se je spotaknil, pa je ležal na tleh. Pokleknil je nanj Matija, pa ga je jel obdelavati s pestjo. »Kako si hudoben, Jakec,« je govoril Matijec. »Kaj ti je storil ubogi Gregec, da ga zasmehuješ in mučiš? Čakaj, ti pokažem, kako je to hudo!«

In obdeloval je Matijec stokajočega Jakca s pestjo tako hudo in tako dolgo, da ga je popolnoma ukrotil. Ves upehan je slednjič odnehal in je vstal. Mirno se je sklonil potem. Pobral je Gregčev klubček, pa mu ga je dejal na glavo. »Pojdi, Gregec!« je dejal in ga je prijel za roko. Mirno in tiho sta šla skozi goščavo in sta se spustila po robu navzdol. Ustavil se je tam Matijec, pa je izpregovoril:

»Lepe šmarnice si imel, Gregec. Pa ti jih je pomendral hudobni Jakec. Če hočeš, pa nabereva drugih.«

In pričela sta trgati bele šmarnice. Počasi se je potolažil Gregec. Zadnje solze je obrisal z lic; samo v srcu ga je še bolelo in peklo. Gledal je Matijca,

ki je skrbno in pridno nabiral šmarnice. Hvaležno ga je gledal, in srce mu je bilo polno vdane ljubezni do dobrega, blagega Matijca.

»Matijec,« je izpregovoril naposled. »Nikoli ti ne pozabim tega, oj, nikoli! Samo ti si mi bil danes dober — samo ti si me ubranil zaničevanja. O, Matijec, Matijec!«

»Pojdi, pojdi, Gregec!« je odgovarjal Matijec. »Ničesar posebnega nisem storil. Veš, vsakega bi branil tako, če bi ga pričel Jakec zasmehovati. Kar tiho bodi, Gregec, in pozabi na vse!«

»Pa da si mene branil, Matijec, mene, ki me dražijo in zaničujejo povsod,« je govoril Gregec. »Oj, nikoli ti ne pozabim tega! Veš, hudo mi je, da mi je zrastle na hrbtu grba, oj, tako hudo! A kaj morem za to?«

Razžalostil se je Gregec zopet. A Matijec je stopil k njemu, pa ga je prijel za roko. »Tiho bodi, Gregec, in ne govori tako! Rad te imam, Gregec, rajši kot vse druge tovariše. Pa če mi pričneš zopet tako neumno govoriti, veš, se pa skregam tudi s tabo.«

Hvaležno je pogledal Gregec tovarišu v oči. Stisnil mu je roko in v srcu mu je postalo tako prijetno in mehko, da bi se bil skoro razjokal od veselja. Oj, ta Matijec! Kako dober je in prijazen! Njega ima rad, njega, ki se mu posmehujejo tovariši na vasi, ker je tako nesrečen, da nosi grbo. Nikoli mu ne pozabi tega. Rad ga bo imel tako, da dá zanj svoje življenje, ako bo kdaj treba. Oj, ta Matijec, ta zlati Matijec!

Mislil je tako Gregec, ko je trgal šmarnice, in je molčal. Srečnega se je čutil kot še nikdar v svojem življenju. Saj je vedel in je bil prepričan, da ga ljubi in rad ima še eden človek, razen očeta in matere. Matijec ga ima rad, ta zlati Matijec, ki ga bo branil vedno pred zasmehovanjem hudobnih vaških paglavcev. Da, Matijec, oj, ta Matijec!

Premišljeval je še Gregec, kako bo pravil doma, da ga je branil danes Matijec in da je dejal, da ga ima rajši kot vse druge tovariše na vasi. Pa bodo veseli mamica in tudi oče bodo veseli. Nagradili bodo

Matijca, ki je revnih staršev, oj, bogato ga morajo nagraditi. In radi ga morajo imeti, kot ga ima on.

»Pa se bo tudi zgodilo tako,« je sklenil Gregec svoje premišljevanje in je bil trdno prepričan, da se zgodi vse tako. Utrgal je še eno šmarnico, potem pa je stopil k Matijcu.

Takrat pa se je oglasil gori v goščavi krik. Glej, Jakec se je sprl z Janezom! Jezen je bil Jakec na Janeza, ker mu ni pomagal, ko ga je mikastil Matijec tako neusmiljeno. Pa sta se pričela prepirati. In naposled se je hotel Jakec znesti nad Janezom. A Janez je bil pameten. Videl je, da ni kos razsrjenemu tovarišu; zato je vstal naglo, pa je pokazal pete. Bežal je iz grmovja in jo je pcedil preko senožeti. Preskočil je potoček in je kmalu izginil v gozdu. Seveda, Jakec pa za njim! A smolo je imel Jakec. Že je skoro dosegel Janeza pri potočku. Srečno je preskočil Janez. A Jakec se je zapletel med visoko travo. Spotaknil se je in je štrbunknil naravnost v vodo. Milo je zajokal; toda naglo se je pobral in je odšel tja dol na prod — moker kot miš.

»Prav mu je!« se je zasmel Matijec veselo. »Zakaj pa je tako hudoben? Oj, prav mu je!« — Podal je nato Gregecu velik šopek šmarnic, pa je nadaljeval: »Vidiš, tu imaš druge šmarnice; veš, da ne boš žalosten, ker ti je prve poteptal hudobni Jakec.«

Gregec jih je vzel, pa se je nasmehnil hvaležno. »Oj, kako si ti dober, kako si dober!« je ponavljal. »Veš, nikoli ti ne pozabim tega.«

Zamahnil je Matijec z roko. »Ali čuješ, Gregec, kako veselo prepevajo ptiči v grmovju?« je vprašal kar naenkrat. A ni čakal, kaj mu odgovori Gregec, ampak je zavriskal, da je odmevalo do belih snežnikov: »Juhuhu!« Prijel je nato Gregeca za roko, in odšla sta vriskajoč preko prelepe senožeti. In niso pretekle tri minute, ko sta pričela prepevati glasno in jasno pesem, da je drhtela od veselja širna senožet.

»Pomlad je prišla že —
holadijé . . .
na strme prišla goré —
holadijé . . .«

Prepevala sta Matijec in Gregec preko vse senožeti in še celo tam po produ sta prepevala veselo. Za roko sta se držala in sta spela proti domu. Sredi proda pa je ležal na veliki skali mokri Jakec. Kakor martinček je ležal na solncu, pa je čakal, da ga posuše solnčni žarki . . .

Lepo je okrasil tisti večer grbavi Gregec oltarček Matere božje. Solnce je bilo ravno zašlo, in lepo so rdeli in žareli visoki snežniki, ko je prižgal Gregec na oltarčku svetlo lučko. Na vasi je zapel zagorski zvon v tihi večer. Pokleknil je tedaj grbavi Gregec. Pobožno je sklenil svoje roke, pa je pogledal hvaležno in zaupno na podobo Matere božje. Pobožno je molil in je priporočal Kraljici pomladi — sebe in Matijca.

Veselo je trepetala lučka na oltarčku. Naravnost v obraz je svetila grbavemu Gregcu. Obsvetila je tam dve gorki solzi, ki sta pritekli dečku iz oči, ko je molil tudi za Matijca in se je zahvaljeval Materi božji, da mu je dobila prijatelja — prijatelja, ki ga bo imel vedno rad in ga bo vedno branil. Pa četudi je Gregec nesrečen, ker ima grbo na hrbtu, vendar bo vesel in zadovoljen, dokler ga čuva Mati božja in zlati Matijec . . .

Preden je šel Gregec k počitku, je še materi potožil vso svojo bridkost. Ljubeča mati ga je znala tako potolažiti in umiriti, da je molil tudi za Jakca.

Pet pedi.

Polž je vprašal prepelico:	Polž je pet pedi prelezel,
„Kaj je pota do vasi?“	a vasi še bilo ni;
Prepelica je zapela	jezen kazal je rožičke,
v gostemprosu: „Petpedi.“	dolge skoraj pet pedi.

Prepelica je rožičke
odkljuvala: Hihih!

In prodala jih je polju
za prosenih pet pedi.

S. S.

